

آیا کارآفرینی شغل جدیدی است؟

دکتر محمود احمدپور داریانی

مقدمه

به نظر می‌رسد طی دو سه سال اخیر توجه خاصی به مفهوم کارآفرینی در کشورمان شده است. عده‌ای نگران آن هستند که این مفهوم با ارزش توسعه اقتصادی و به قول شوپتر - پدر کارآفرینی - «موتور توسعه اقتصادی» همانند سایر مفاهیم بهره‌وری، مدیریت مشارکتی و... در لابلای سایر مسائل جامعه گم شود و در حد شعار بساقی بماند و وارد صحنه‌های کسب‌وکار و سازمانها نشود. در کشورهای توسعه یافته این مفهوم در سطوح اقتصادی جوامع و مردم بسیار جاافتاده و مورد قبول قرار گرفته است به طوری که آرزوی هر جوان و فرد جستجوگر فرصت تبدیل روپسای خویشتن به کسب‌وکار، محصول و خدمات و در نهایت تبدیل شدن به یک قهرمان کسب‌وکار در صحنه اجتماعی است. در کشور ما این مفهوم بایستی ابتدا در سطح نخبگان علمی دانشگاه در صنایع و سایر بخشها ترویج گردد و سپس طی یک حرکت حساب شده در قالب یک استراتژی جامع، نسبت به عمق بخشیدن به سیاستهای ترویجی، آموزشی، پژوهشی در سطح دانشگاهها و مراکز صنعتی اقدام شود. در سطح جامعه نیز قهرمانان شایسته کسب‌وکار که همواره پیشخانان و نوآوران خدمات در کشورند را به جامعه معرفی کنیم. نتیجه این معرفی این است که جوانان و نوجوانان شایسته این مرز و بوم با الگو برداری از این قهرمانان و با درک و شناسایی واقعی استعدادهایشان راه تحقق رؤیای آینده خود را هموار کنند و آینده هرچه بهتر و شکوفاتری را برای تحقق سیاستهای استقلالی،

رفاه و عدالت اجتماعی کشوری توسعه یافته، بسازند.

نگارنده بعد از تالیف کتاب کارآفرینی و ارائه بیش از ۶۰ کارگاه آموزشی ترویجی کارآفرینی در سطح مسئولان سازمانها، مدیران، دانشجویان، استادان محترم و مسئولان دانشگاهی به این نتیجه رسیده است که در سطح عمومی (و بویژه در میان محققان) به نظر می‌آید که اولاً از واژه «کارآفرین» تعریف صحیحی وجود ندارد، ثانیاً برداشتهای متفاوتی از این واژه وجود دارد و ثالثاً «کارآفرینی» به عنوان یک شغل جدید در سید مشاغل موجود تلقی نمی‌شود. هدف از نگارش این مقاله پاسخ به این شبهات و سوالات است.

تعاریف کارآفرینی

کارآفرین فردی است که دارای ایده نو و جدید است و از طریق فرایند تاسیس و ایجاد یک کسب‌وکار (شرکت) و قبول مخاطره، محصول یا خدمات جدیدی را در جامعه معرفی می‌کند.

در این تعریف چند نکته وجود دارد:

- کارآفرین اهل فکر جدید و نوگراست (ایده جدید)!
- کارآفرین در فرایند ایجاد یک کسب‌وکار یعنی از مرحله مطالعه بازار، تهیه طرح کسب‌وکار، توجیه اقتصادی، بسیج منابع، احداث کارخانه و بهره‌برداری از آن شخصاً درگیر بوده و اقدامات عملی را برعهده می‌گیرد و همه مخاطرات را قبول می‌کند!
- نتیجه فعالیت و زحمات وی حتماً بایستی به محصول و خدمات جدیدی منجر گردد.

جفری تیمونز «کارآفرین» را ایجادکننده یک چتر ارزشمند از هیچ می‌داند.

این مفهوم که در فرانسه **ENTREPRENUR** نام نهاده شده و در انگلیسی به معنای متمهه شدن (TO UNDERTAKE) آمده است، در ادبیات فارسی ابتدا به معنای کارفرما و سپس کارآفرین ترجمه شده که ترجمه خوبی از این واژه نیست. به نظر می‌رسد بهتر بود این واژه به معنای «ارزش‌آفرین» ترجمه می‌شد گرچه ارزش در ادبیات اقتصادی و توسعه غرب معنایی متفاوت از آنچه که ما در ادبیات دینی و اخلاقی داریم به ذهن انسان متبادر می‌کند.

انسانی که دارای قدرت درک و پیدا کردن خلاها و فرصتهاست و از طریق پرورش ایده و تبدیل فکر خود به یک محصول و خدمات جدید، در جامعه اقدام به ارزش‌آفرینی از هیچ می‌کند، «کارآفرین» نامیده می‌شود.

برداشتهای متفاوت از این مفهوم

شاید مهمترین و پراشتباه‌ترین تعریف رایج و برداشت از کارآفرینی همانا ایجاد شغل باشد که امروزه در بسیاری از سخنان مسئولان، سیاستگذاران و تخصیص‌دهندگان منابع نیز در سطح کشور ملاحظه می‌گردد، گرچه این بزرگواران از طرح این مساله به بیواه ترفه و اشاره نسبتاً درستی دارند اما باید اذعان داشت که فضای موجود کشور و مساله بیکاری و نیاز به ایجاد اشتغال از جمله عوامل مثبت طرح این واژه در سطح جامعه است. به طوری که موسسه مالی کارآفرینان، مجله کارآفرینان، معاونت تشویق

ورتون در خدمت آموزش کشور

ورتون نماینده انحصاری کمپانیهای فوق در ایران

تلفن: ۲۲۲۱۰۱۷ - ۲۲۲۱۰۱۶ (خط ۲)
E-Mail: info@vertonco.com

موسسه تخصصی علوم پزشکی
پرتال جامع تخصصی

ازمان مدیریت صنعتی

سازمان مدیریت صنعتی با بیش از ۲۷ سال سابقه در آموزش، تحقیق و مشاوره مدیریت دارنده اولین گواهینامه ISO 9001 برای خدمات مشاوره، طراحی سیستم و تحقیق از شرکت بین المللی DNV در ایران آماده ارائه خدمات کارشناسی به سازمانها، نهادها و پیمانکارهای اقتصادی خصوصی و دولتی در زمینه های زیر است:

● مشاوره مدیریت برای ایجاد تحول در سازمان ها.

● طراحی سیستم های عملیاتی و اطلاعاتی و مجموعه سیستم ها.

● مطالعات بهره دهنده و مطالعات تکنولوژی اطلاعات و تعیین نیازهای آموزشی

شماره: ۰۲۱-۲۳۰۲۳۰۲۳
اصفهان: ۰۲۱-۶۶۱۶۹۰۴
مشهد: ۰۵۱-۸۲۲۰۹۰۸

سازمان مدیریت صنعتی
گروه علوم انسانی و مطالعات
سال جامع ۱۳۸۸

برنامه ریزی و نظارت شرط اول موفقیت

مکمل نرم افزارهای آونک ۹۸/۲۰۰۰

Microsoft Project 98/2000

با همونگ

نقاط ضعف Microsoft Project

را هرگز نخواهید دید

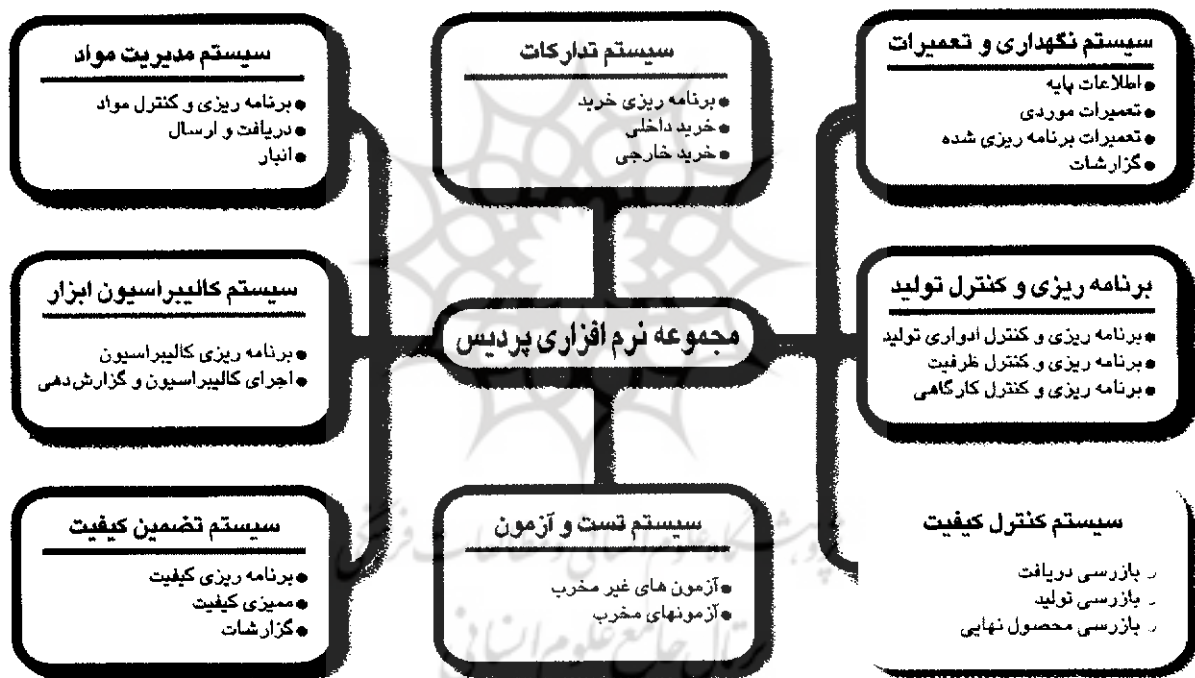
تهران، خیابان الوتد، خیابان
۴۵ غربی، شماره ۱۶۰، واحد ۲
تلفن: ۶۰۸۷۱۵۵۵

سیستم جامع مدیریت پروژه های درجه اول (V.P.M) توسط شرکت آونک (AONK) در سال ۱۳۷۰ میلادی در کشور ایران عرضه گردید. این سیستم با بهره گیری از آخرین دستاوردهای تکنولوژی روز دنیا و با استفاده از زبان برنامه نویسی ویژوال بیسیک و مایکروسافت آفیس در محیط گرافیکی و کاربرپسند طراحی گردید. این سیستم در زمینه مدیریت پروژه های ساختمانی، صنعتی، خدماتی و غیره کاربرد دارد. این سیستم دارای امکانات گسترده و متنوعی است که در ادامه به بررسی آن خواهیم پرداخت.

آیا شما هم با چنین مشکلاتی روبرو هستید؟

- قیمت های بالا و کاهش فروش
- عدم استفاده کامل از ظرفیت تولیدی
- کیفیت پایین و عدم امکان رقابت در بازار
- کاهش کیفیت ناشی از عدم کالیبراسیون ابزار
- پیچیدگی و نارسایی در گردش کارهای جاری سازمان
- عدم تامین بموقع مواد و کالا و انجام نشدن بموقع تعهدات
- فقدان یک سیستم تعمیر و نگهداری مناسب و کاهش عمر مفید ماشین آلات
- ...

در این صورت مجموعه سیستم های اطلاعاتی پردیس می تواند به شما کمک کند:

ابزاری کارا در مدیریت واحدهای صنعتی

مجموعه سیستم های اطلاعاتی یکپارچه

پردیس

دارای دو گونه قابل اجرا در محیطهای

SQL server یا Oracle

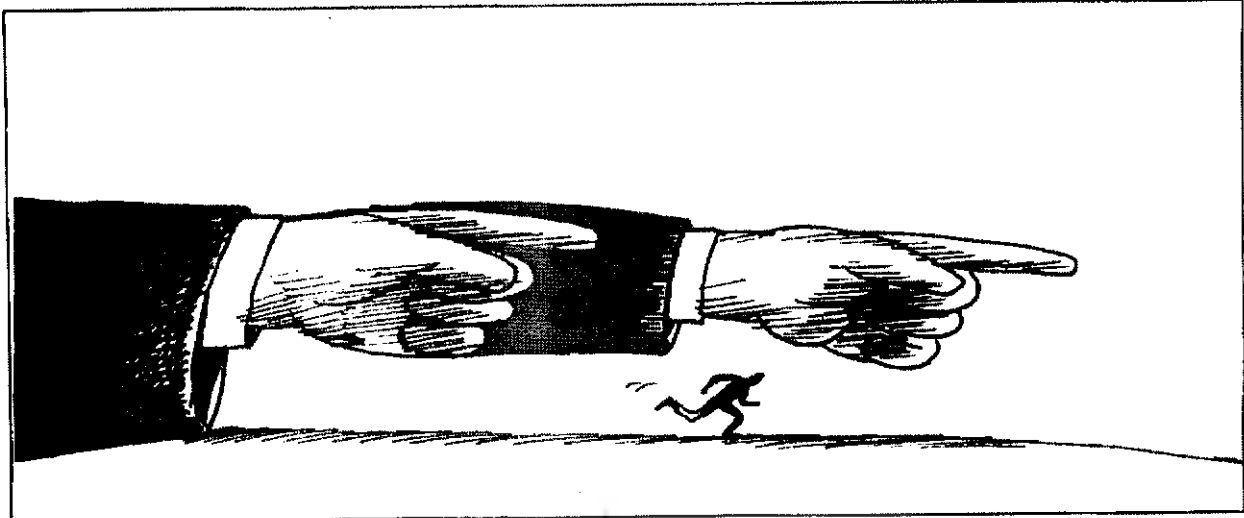

شرکت مهندسی پردازش
مشاوران سفتل (سهامی خاص)

جهت کسب اطلاعات بیشتر، با واحد فروش تماس حاصل نمایید:

تهران، خیابان ولیعصر، ترسیده به پارک ساعی، خیابان ۲۰، پلاک ۳۴ واحد ۱

کد پستی: ۱۵۱۸۱۲۴۱۲ صندوق پستی: ۳۷۵۵ - ۱۳۱۵۵ تلفن: ۸۷۲۷۸۹۸ - ۸۷۲۲۲۱۹ فاکس: ۸۷۲۷۸۹۸

سرمایه گذار، سرمایه دار، کارخانه دار، پولدار، بازرگان، مدیر و غیره تداخل دارد. در واقع جامعه فعلی ما از مشاغل موجود کاملاً آگاهی داشته و نسبت به آنها آشناست.

واضح است که مشاغل فوق اولاً همه در سطح جامعه مورد نیاز است و تفاوتها ناشی از سطح دانش و مهارتها و تلاشهایی است که افراد مختلف طی فرایند زندگی خود کسب می کنند و هر کدام از ارزشهای بالای خود در جامعه برخوردارند. اما بعد از انقلاب اسلامی در جامعه ما از واژه سرمایه گذار به خوبی بیاد نمی شود. در واقع سرمایه گذار فردی است که به لحاظ دارا بودن منابع همواره مایل است با مشارکت از طریق پول با منابع خود ارزش افزوده و یا ارزش زمانی پول خود را حفظ و یا بیشتر کند.

گرچه این واژه با واژه سرمایه دار مشابهت و تداخل نیز دارد اما تعیین شفلی به نام سرمایه گذار یعنی استفاده از منابع فرد در جهت توسعه کسب و کار است. (یکی از موانع بسیار مهم در توسعه اقتصادی کشور همانا تعیین جایگاه منزلت سرمایه گذار در کشور است که باید بالاخره روزی معین گردد آیا همه سرمایه گذاران باید مورد نکویش قرار بگیرند یا در واقع آیا داشتن سرمایه عیب است. سرمایه دار بودن ارزش است اما به شرط اینکه سرمایه ها از طریق مشروع قانونی به دست آمده باشند). بنابراین سرمایه گذار بودن باید به عنوان یک شغل در کشورمان پذیرفته شده و مورد احترام قرار گیرد. یکی از نکات بسیار مهم در توسعه پایدار هر جامعه این است که اولاً باید روشن گردد کار،

به طوری که در آمریکا امروزه بیش از ۶۰۰ دانشکده در سطح لیسانس و فوق لیسانس و دکترای مشغول تدریس کارآفرینی برای علاقه مندان این رشته هستند. بویژه جوانانی که در پی آرزوی ایجاد کسب و کار برای خود هستند و دوست دارند خود رئیس خود باشند و به استخدام شرکتی در نیایند. اما متأسفانه در ایران فعلاً تنها یک فارغ التحصیل در سطح دکترای و چندین نفر در سطح فوق لیسانس بیشتر با این مقدمه آشنا نیستند که انشاء... با توجه جدیدی که در وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و سازمان مدیریت و برنامه ریزی از اواخر سال ۷۹ انجام شده است، امیدهای تازه ای در جهت شروع و ترویج این مقدمه در سطح دانشگاهها پدیدار گردیده است.

«کارآفرینی» یک شغل است

در جوامع مختلف برداشتهای گوناگون از مفهوم کارآفرینی وجود دارد. از این رو از آنجایی که این مفهوم در ایران جدید است، بعد از مقدمات و تعاریف و برداشتهای گوناگون این مقاله در پی آن است که این نکته مهم را به خوانندگان عزیز یادآوری کند که چنانچه در سطح جامعه از مردم سوال شود چه نوع مشاغلی را می شناسند و یا از جوانان سوال شود چه مشاغلی را دوست دارید در آینده داشته باشید از مشاغلی نظیر مهندس، پزشک، خلبان، ورزشکار، هنرپیشه و غیره نام می برند اما از «کارآفرین شدن» خبری نیست. در واقع اولاً در سطح جامعه ایرانی با این مفهوم هنوز آشنایی لازم وجود ندارد ثانیاً با مفاهیم دیگری از قبیل

سرمایه گذاران و کارآفرینان بانک صنعت و معدن تشکیل گردیده و این واژه در وزارت کار و امور اجتماعی و برنامه های توسعه دوم و سوم نیز به کار گرفته شده است. اما آنچه که امیدوارکننده و درخور توجه است این است که کارآفرینی برای سیاستگذاران و مسئولان توسعه پایدار هر جامعه دو پیام بسیار مهم را داد است:

- نتیجه سیاستهای ترویج و تسهیل کارآفرینی ایجاد اشتغال است.
- با کارآفرینی، رفاه (WEALTH) نیز تحقق می یابد (توسعه عدالت).

بنابراین، مطرح شده کارآفرینی را حتی به معنای ایجاد اشتغال در جامعه نباید خرده گرفته بلکه به فال نیک می گیریم چرا که با اجرای دقیق و شناسایی و تقویت کارآفرینان و برداشتن موانع از پیش روی آنها به این امر مهم و بسیار استراتژیک تعیین ایجاد اشتغال نیز می رسیم.

برای این منظور بد نیست به مطالعه آثار BRIRCH در دهه ۱۹۷۰ در آمریکا اشاره گردد که ابتدا تصور سیاستگذاران وقت این بود که ایجاد اشتغال اکثراً در سطح شرکتهای بزرگ انجام می گردد اما بعد از انتشار این مطالعه روشن گردید که ۹۰-۸۰ درصد ایجاد شغل جدید در سطح جامعه در سطح صنایع کوچک و متوسط از طریق کارآفرینی در محصول و خدمات جدید توسط کارآفرینان انجام می گردد. در واقع از این تاریخ به بعد بود که دولتمردان و سیاستگذاران و بانکها، صنایع و دانشگاهها طی یک بسیج عمومی و طرح جامع توسعه کارآفرینی به فکر ترویج، آموزش و پژوهش این مفهوم در جامعه گردیدند؛

از واژه کار آفرین در جامعه تعریف درستی وجود ندارد.

کار آفرین کسی است که از طریق تبدیل فکر خود به یک محصول و خدمات جدید، اقدام به ارزش آفرینی از هیچ می‌کند.

جوانان ما بیشتر مهندس، پزشک، خلبان، ورزشکار و هنرپیشه شدن را شغل می‌دانند ولی از کار آفرین شدن خبری نیست.

طرف سالیهای اخیر توجه خاصی به مفهوم کار آفرینی در ایران شده است.

آرزوی هر جوان در کشورهای توسعه یافته تبدیل شدن به یک قهرمان کسب و کار در صحنه اجتماعی است.

باید در سطح جامعه، قهرمانان شایسته کسب و کار را به مردم معرفی کنیم تا جوانان از آنان الگو بگیرند.

فرصتهای جدید کسب و کار در آن زمینه‌ها نیز مشغول گردند. تمامی تلاشمان این باور است که اولاً کار آفرین و کار آفرینی یک شغل انسانی یا ویژگی‌های ذکر شده در جامعه است که می‌تواند انواعی نظیر کار آفرینی مقلد کار آفرین، فرصت‌گرا و مبتکر داشته باشد و این کار آفرینان در واقع لکر موتیوهای فعال جامعه هستند که با هدایت و انگیزه به دنبال خود در هر واکنش موضوع اشتغال، به کارگیری منابع، به کارگیری سرمایه، انتقال تکنولوژی و کلاً ریل توسعه را به حرکت درمی‌آورند (وجود این افراد در هر جامعه باعث علت حرکت و رشد جوامع و انسانها از غارنشینی تا کنون بوده است). عامل تغییر (CHANGE AGENT) و عوامل مسرّح‌دار ارزش افزوده در جوامع مختلف و در تاریخهای مختلف چه بوده است. این همان کار آفرین است که نقش اصلی را در تحول سازمانها در تحرک جوامع و در ایجاد کسب و کار و ارزش افزوده ایفا می‌کند. وجود کار آفرینان بالقوه و پرتوان محرکهای اصلی در جوامع به سمت توسعه یافتگی محسوب می‌شوند و اگر چنانچه دغدغه‌های ما در جامعه همانا توفیق کشورمان در رفع نواقص و عقب‌افتادگی کشورمان و موفقیت در سطح جهانی است. توجه به پرورش، تقویت، حمایت و احیاء کار آفرینان می‌تواند ابزار قوی و نیرومند در جهت این تلاشها باشد. □

● دکتر احمد پور داریانی: عضو هیئت علمی دانشگاه امیرکبیر

مفاهیمی از قبیل مورد احترام بودن کار، مورد احترام بودن کسب و کار، ارزش بودن سرمایه و مورد احترام بودن سرمایه‌دار نیز مخدوش شده است که باید در فرصتهای دیگری بدان پرداخت. علاوه بر موانع فوق مفاهیمی از قبیل کار آفرین، سرمایه‌گذار پرمخاطره، موسس در ادبیات روزمره و فرهنگ عامیانه و حتی فرهنگ نخبگان کشور جایگاه لازم را ندارند. به معنای دیگر در میان مردم چنانچه سوال شود آیا مایل هستید کار آفرین شوید یا از جوان سوال شود چه آرزویی در آینده دارید گفتن اینکه دوست دارم کار آفرین شوم به نظر گنگ است و مورد توجه قرار نمی‌گیرد. به عبارت دیگر در سبب مشاغل موجود و در ذهنیت جامعه کار آفرین یا سرمایه‌گذار پرمخاطره یعنی فردی که فقط علاقه دارد منابع خود را در فعالیتهای پرمخاطره (ریسک‌مندی) قرار دهد وجود ندارد. از اهداف این مقاله این است که دولتمردان و مسئولان محترم توجه کنند در شرایط فعلی، در گذر یک جامعه صنعتی به سمت جامعه اطلاعاتی که اصالتهای تبدیل ماده و انرژی به دانش و دانایی تغییر می‌یابد و جامعه به جای توجه به بازاری نیروی انسانی به مغز نیروی انسانی توجه می‌کند و همه چیز در حال تغییر است و مرتباً جوامع از سطح کلان جامعه گرفته تا سازمان و کار و نیروی انسانی دچار تغییرات مداوم مرتبط با محیط بین‌المللی می‌گردند، ضرورت دارد تا مردم شریف ما نیز با مفاهیم جدید کار و شغل‌های جدید مرتبط با آنها آشنا شده و نقش آنها را در توسعه جامعه پدیدار بوده و به‌عنوان رویکردهای جدید و زمینه‌ها و

مورد احترام جامعه است یا خیر، ثانیاً وجود مشاغل مختلف در سطح جامعه ضروری است که هر کدام از کارکردهای گوناگون و به هر کدام به میزان مختلفی نیاز است. و چنانچه جامعه‌ای مانند جامعه ایران بر اثر پندارها و برداشتهای مختلف بعضی مشاغل را از بین ببرد و یا مفهوم غلطی از آن در جامعه ایجاد کند و یا وزن مشاغل را نسبت به آنچه که ارزش دارند از بین ببرد جامعه دچار گرفتاریهای عظیمی می‌گردد. بعضی موانع در شرایط فعلی به قرار ذیل است:

۱- کارگر کار نکند و حقوق بگیرد و از کارگر متعهد تمیز داده نشود و حق اخراج نداشته باشید؛

۲- سرمایه‌گذار خوب و در چارچوب ارزشها و قوانین با سرمایه‌گذار رانت‌شوار، غیرقانونی، فرصت‌طلب متفاوت نباشد؛

۳- توانایی و نقش مدیر در سطح یک سازمان و شرکت با عناصر سازمان یکسان تلقی گردد. مثال: همه کارها را ما کارکنان انجام می‌دهیم مدیران از منافع آن بهره‌مند می‌گردند.

۴- توانایی در نقش متخصص در ارائه راهکارها در سطح جامعه مورد توجه قرار نگیرد.

۵- آموزش تشویقی بیش از حد برای بعضی مشاغل قائل شود. مثل اینکه همه دختران جوان دوست داشته باشند هنرپیشه شوند (چرا که زود معروف می‌شوند) یا پسران جوان دوست داشته باشند ورزشکار گردند (چرا که زود پولدار می‌شوند).

بنابراین، در شرایط فعلی مشاغل نه تنها ارزش و موقعیت خود را از دست داده‌اند بلکه